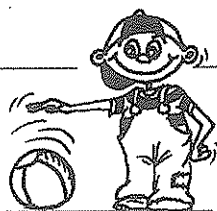


Hoofdstuk 4

Opstellen van verwachtingen.

Les 1

Wat zal er in de tekst staan?



In het vorige hoofdstuk hebben we onszelf vragen leren stellen.

Weet je nog welke vragen?



1.?



2.?
en
.....?

Deze vragen stel je jezelf voordat je begint met lezen.

Zo kun je je voorbereiden op de tekst.

Je weet dan hoe je de tekst moet gaan lezen.

Op die manier leer je begrijpen hoe een tekst in elkaar zit.

Er zijn nog meer vragen, die je jezelf kunt stellen om een tekst beter te begrijpen.
Kijk maar eens naar Ivo:

Vandaag zit Ivo weer in de bieb.

Daar ziet hij allerlei mooie boeken.

Hij heeft geen tijd om alle boeken te lezen.

Hij wil een sprookje gaan lezen over een kikker.

Welk boek zou hij dan het beste kunnen gaan lezen?

(Je hoeft de teksten niet te lezen.)

De kikkerkoning.

Lang geleden leefde een koning.

Hij had veel dochters.

Het jongste prinsesje was heel mooi.

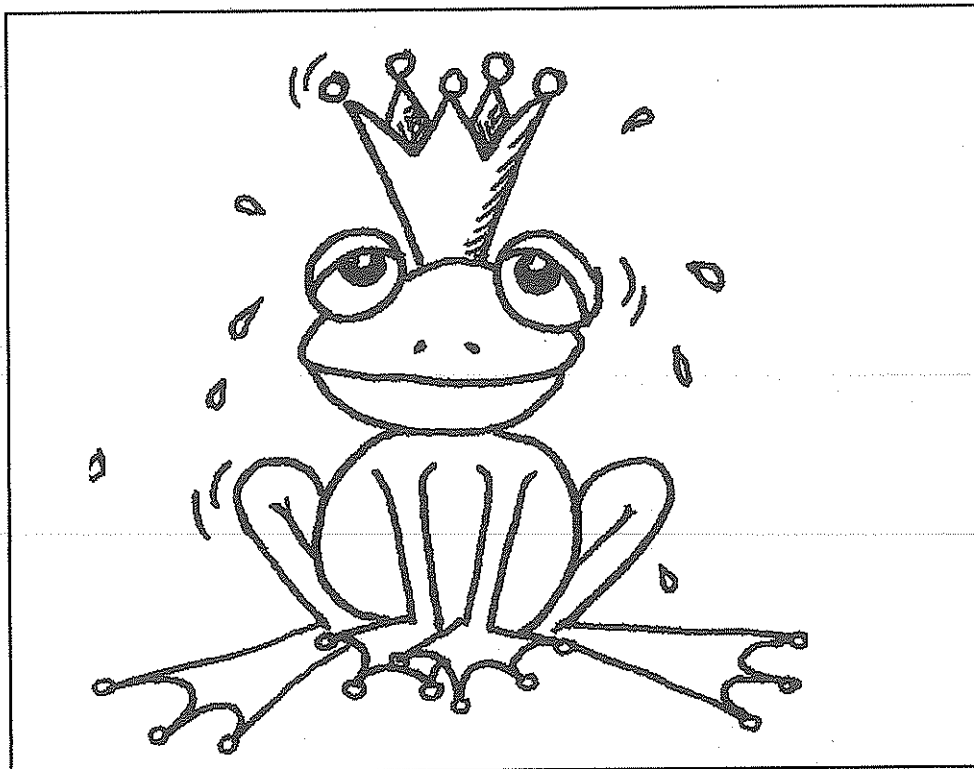
Zelfs de zon, die toch alle mensen ziet, had nog nooit zo'n mooi meisje gezien.

Bij het kasteel van de koning was een groot donker bos en daarin lag een bron met een mooie vijver.

Als het warm was ging de prinses bij de vijver spelen met haar gouden bal.

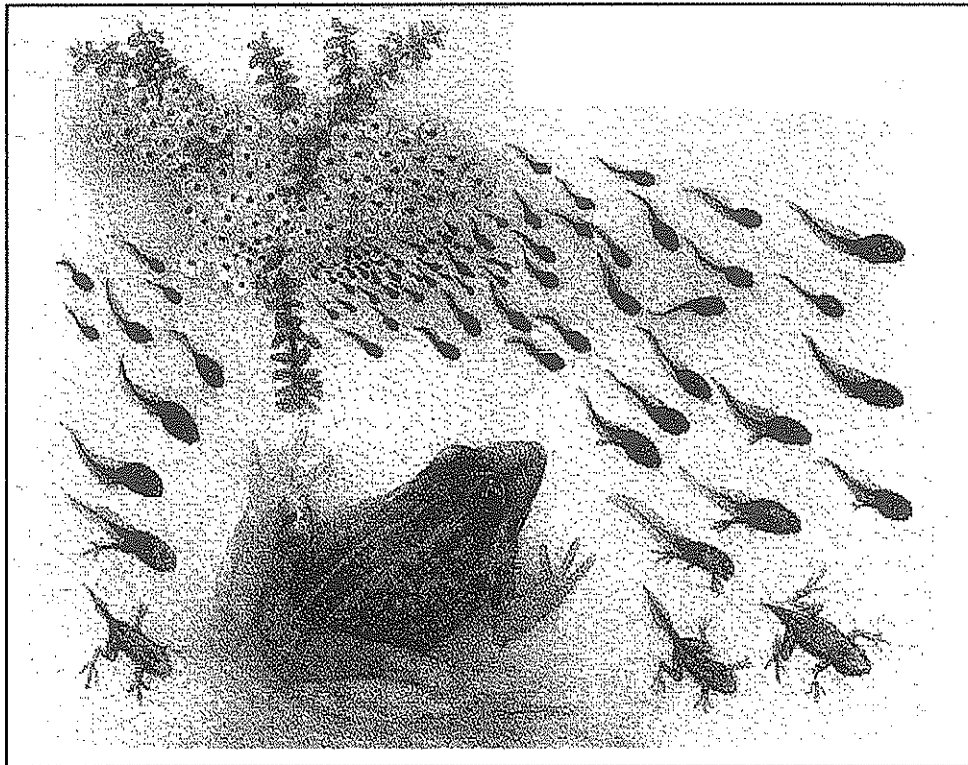
Die gooide ze telkens de lucht in en ving hem weer op.

Op een dag was het prinsesje weer aan het spelen bij de vijver....



De kikker.

Kikkers leggen eitjes.
Elk eitje is net een zwart stipje.
Er zit geen schaal omheen.
Wel een laagje slijm.
De kikker legt altijd veel eitjes bij elkaar.
Een groep eitjes heet kikkerdril.
Elk eitje groeit.
Er komt een staartje aan.
Dan heet het een kikkervisje.
Bij het kikkervisje groeien eerst de achterpoten
en dan de voorpoten.
Het staartje wordt steeds kleiner.
Tot het helemaal weg is.
De kikker is dan nog heel klein.
Maar toch al een echte kikker.



(Bok en Corjanus, 1997)

Ivo bedenkt van tevoren wat er in de tekst zal staan.

Dit noemen we voorspellen.

Zo weet hij welke tekst hij moet lezen.

Help jij hem met voorspellen?

Wat denk je dat er in de teksten staat?

Je hoeft de teksten niet te lezen.

3. De kikkerkoning:

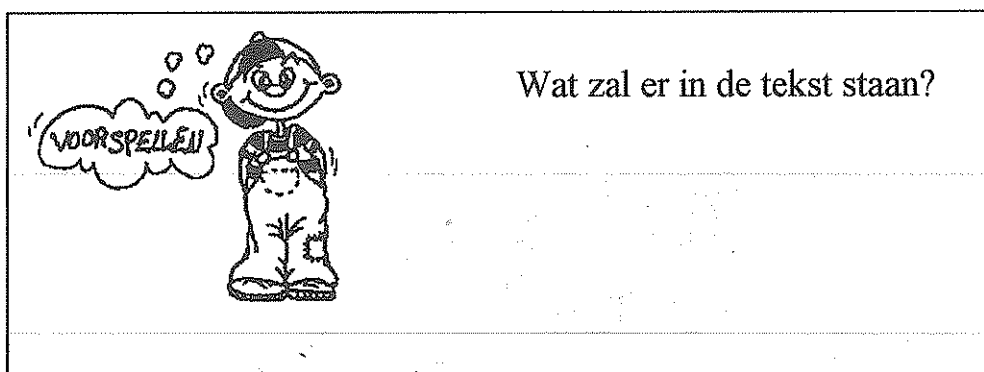
.....

4. De kikker:

.....

Als je probeert de tekst te voorspellen, is het makkelijker om de tekst te begrijpen.

Dit is dus ook een vraag, die je jezelf moet stellen, voordat je begint met lezen:



Als je naar de titel en het plaatje kijkt kun je vaak al goed zien wat er in de tekst zal staan.

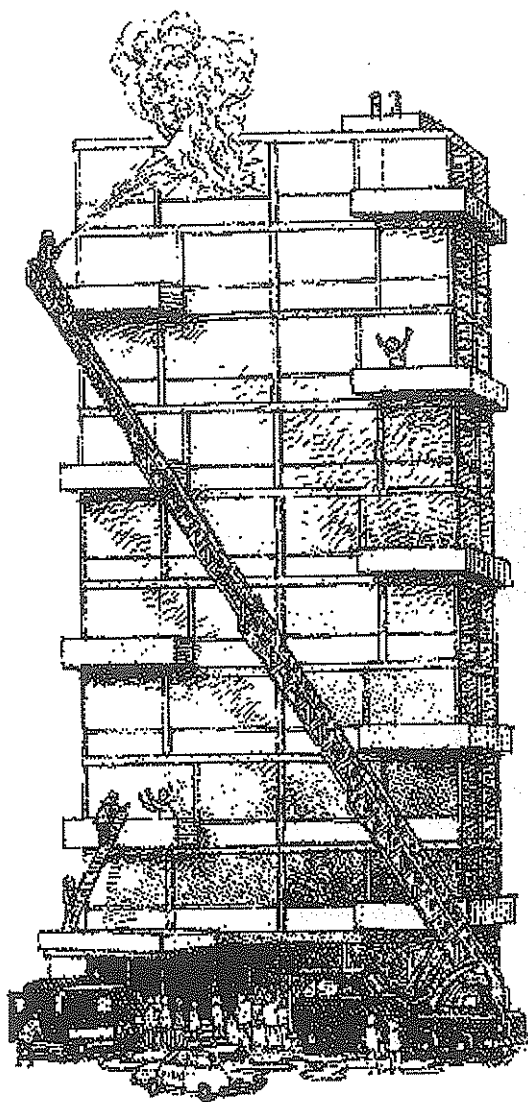
We gaan nog wat oefenen met dit voorspellen.

Hierna komen drie titels met een plaatje.

De tekst is weggelaten.

Wat zal er in de tekst staan, denk je?

Brand in de flat.

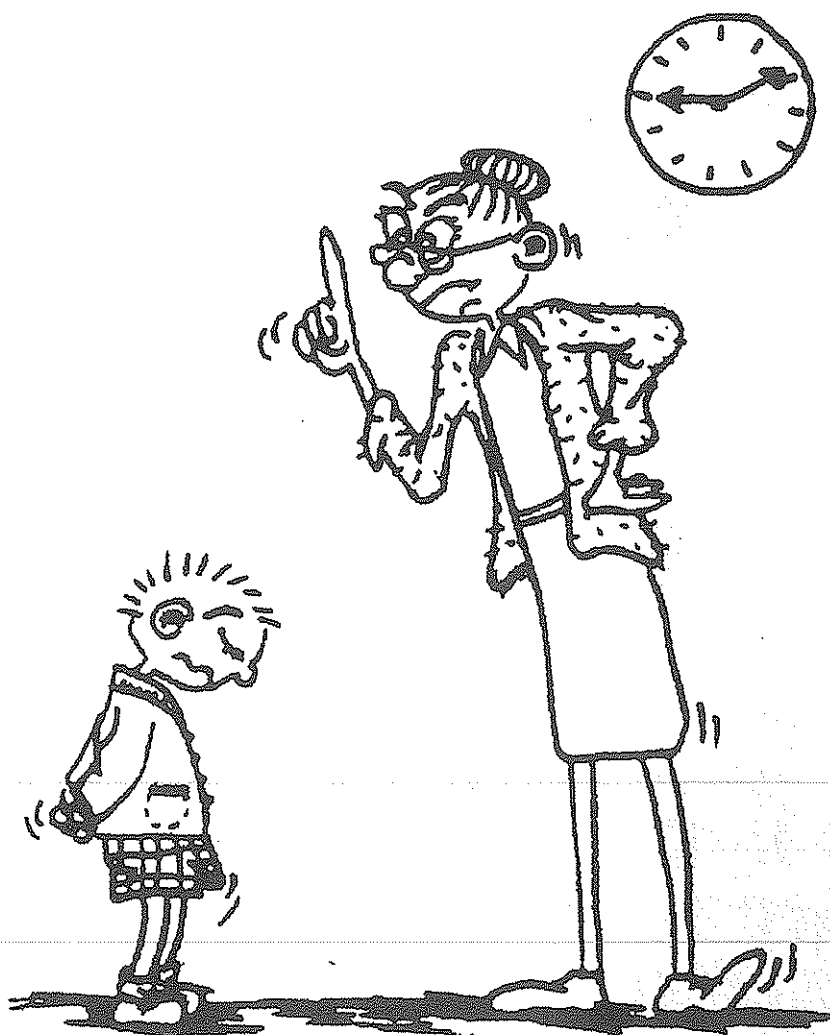


5.

.....

.....

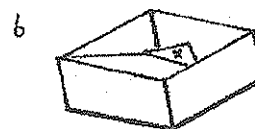
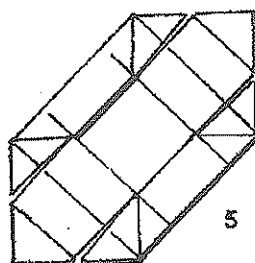
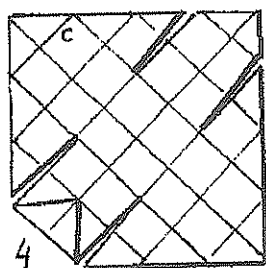
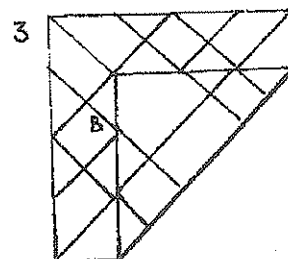
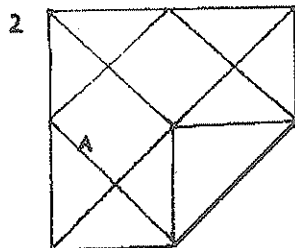
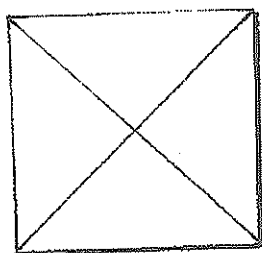
Alweer te laat.



6.

.....

Een doosje vouwen.



7.

.....

Les 2

Leren voorspellen.

We hebben in de vorige les geleerd, dat je een tekst kunt voorspellen met de titel en het plaatje.

Maar in het vorige hoofdstuk waren er nog andere vragen, die je jezelf moet stellen voor je begint met lezen.

Die vragen helpen ook bij het voorspellen van de tekst:

Kijk maar eens naar de volgende tekst en beantwoord de vragen maar.
Je hoeft de tekst dus **niet** helemaal te lezen.



1. Wat is dit voor soort tekst?

.....



2.

Waarom ga ik deze tekst lezen?

.....

Hoe ga ik deze tekst lezen?

.....



3. Wat zal er in de tekst staan?

.....

.....

Mieren.

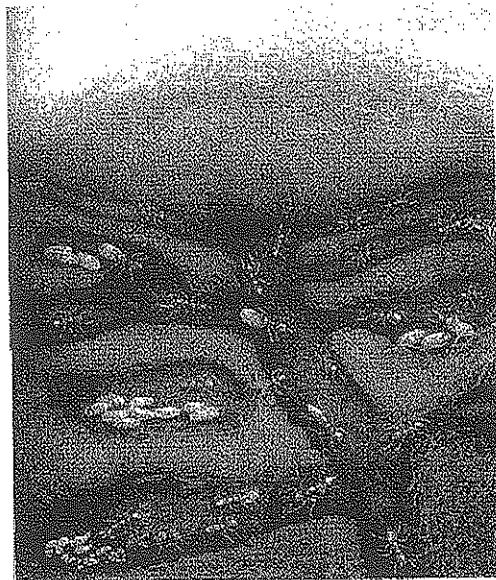
In het nest.

In het nest woont de koningin.
Zij legt de eitjes.
De andere mieren zijn haar volk.
Iedere mier heeft haar eigen werk.
Zo'n mier heet een werkster.
Er zijn werksters, die op de eitjes passen.
Andere werksters houden het nest schoon.
Er zijn ook werksters, die eten halen.
Een paar mieren houden de wacht bij het nest.
Dat zijn de wachters.
Een vreemd dier mag niet naar binnen.

Van eitje tot mier.

Alleen de koningin legt eitjes.
De werksters zorgen voor de eitjes.
Ze dragen de eitjes naar de kamers.
Uit de eitjes komen larven.
Een larve is net een kleine rups.
De werksters geven de larven eten.
Na een poosje wordt de larve een pop.
Een pop is een klein wit bolletje.
Later komt uit de pop een mier.

(Ronkers Agerbeek-Blokland, 1997)



Bij de volgende tekst staan weer dezelfde vragen.

Je moet ze wel beantwoorden, maar je hoeft de antwoorden niet op te schrijven.

Na het beantwoorden van de vragen mag je de tekst gaan lezen.



Wat is dit voor soort tekst?



Waarom ga ik deze tekst lezen?

Hoe ga ik deze tekst lezen?



Wat zal er in de tekst staan?

De ontsnapte beer.

Karins vakantie is bijna om.
Karin zit te lezen en kijkt om naar haar vader.
"Wat zullen we morgen gaan doen?" vraagt moeder.

"We kunnen wel naar het bos gaan.
En 's avonds naar het circus."
Er is namelijk een circus in de stad, speciaal voor de vakantie.

Die avond gaat het in het circus bijna mis.
De beer wordt razend.
Hij probeert uit zijn kooi te komen.
Gelukkig lukt dat niet.
De beren-temmer ziet dat de beer heel veel pijn heeft.
Hij loopt helemaal mank van de pijn.
De volgende dag gaat het nog niet beter.

De dierenarts uit de stad moet erbij komen.

Maar de dierenarts is bang.

Niet voor paarden of honden.

Ook niet voor poezen of zelfs ratten.

Maar wel voor leeuwen, tijgers of beren.

Die moeten maar door iemand anders geholpen worden.

"Maar u moet een ziek dier toch helpen?" Zegt de beren-temmer.

"U kunt hem toch niet dood laten gaan van de pijn?"

Uiteindelijk geeft de dierenarts toe.

De beer wordt gehaald.

Hij heeft dikke riemen om zijn bek.

Zo kan hij niemand bijten.

"Kijk" zegt de temmer tegen de arts.

"Zijn achterpoot doet pijn."

"Oh, er is niks gebroken, dat zie ik zo" zegt de dierenarts.

Voorzichtig loopt hij naar de beer.

Hij begint aan de poot van de beer te voelen.
 Hij raakt meteen de goede plek...
 De beer brult het uit!
 Hij trapt naar achteren en rent er vandoor.
 Het touw waaraan hij vast zit, knapt kapot.
 "De beer!" "De beer is los!" "Houd de beer!"
 "De beer!"
 Iedereen schreeuwt door elkaar.
 Maar niemand kan de beer nog tegenhouden.
 Binnen een minuut is hij weg van het circus.
 Richting het bos.

"Hier kunnen we leuk zitten eten." Zegt vader.
 Vader, moeder en Karin rijden het bos in.
 Vader en moeder pakken al het eten uit.
 Karin gaat iets verderop zitten spelen.
 Plotseling staat er een man voor haar:
 "Je kunt hier beter niet spelen.
 Er is een beer ontsnapt uit het circus.
 Hij moet hier in de buurt zitten.
 Waar zijn je vader en moeder?"
 Karin loopt mee met de man.
 Ook aan papa en mama vraagt de man
 hetzelfde.
 De man is de beren-temmer.
 Hij legt uit hoe de beer ontsnapt is.
 Als laatste zegt hij:
 "Jullie kunnen maar beter terug naar huis
 gaan.
 Het wordt hier veel te gevaarlijk."
 Op dat moment staat in één keer de beer
 recht voor hen.
 Grommend komt hij steeds dichterbij.
 Karin moet bijna huilen.
 Vader en moeder zeggen helemaal niets.
 Ze worden helemaal wit.
 De temmer zegt dat ze allemaal rustig moeten
 blijven.
 De beer heeft een riem om zijn bek, dus hij
 kan niemand bijten.
 "Maar hij komt hierheen." zegt moeder
 De temmer gaat voor hen staan.
 De beer draait met zijn kop.

Hij snuift en gromt.
 "Hij ruikt het eten," fluistert de temmer.
 Dan begint de beer heel hard te grommen.
 En heen en weer te rennen.
 "Hij is kwaad," fluistert de temmer,
 "door de riemen om zijn bek kan hij niet eten."
 De beer wordt steeds kwader.
 Hij schuurt zijn hoofd over de grond.
 Zo probeert hij de riemen om zijn bek kapot te
 maken.
 Maar op de grond ligt ook het kleed waarop
 papa en mama zaten.
 De beer raakt helemaal verward in het kleed.
 Zo hard schuurt hij met zijn kop over de
 grond.
 "Nu roepen!" zegt de temmer.
 En hij begint te schreeuwen: "Heee
 hoeoeoeoeoeoei, hee, hierheeeeen, de
 beer is hiehier!
 Uit de verte klinkt al een antwoord.

Even later is alles voorbij.
 De beer wordt in een vrachtauto naar het
 circus gebracht.
 Terwijl de temmer hem rustig probeert te
 maken.

Karin en haar vader en moeder krijgen gratis
 kaartjes voor het circus.
 's Avonds zitten ze op de beste plaatsen.
 Het is een geweldige circus.
 Na afloop gaan ze naar de wagen van de
 beren-temmer en de kooi van de beer.
 's Middags had de dierenarts de beer toch nog
 geholpen.
 En hij had erbij gezegd dat de beer moet
 rusten.
 Wel een paar weken lang.
 Maar dan zal de beer weer helemaal beter
 worden.

Les 3

Nog eens oefenen.

We hebben tot nu toe al heel veel geleerd over het lezen van teksten.

Voordat je begint met lezen kun je jezelf vragen stellen.

Hieronder staan twee teksten.

Voor en na het lezen staan er een paar vragen.

Probeer jij ze te beantwoorden?



Wat is dit voor soort tekst?



Waarom ga ik deze tekst lezen? en

Hoe ga ik deze tekst lezen?



Wat zal er in de tekst staan?

De gorilla.

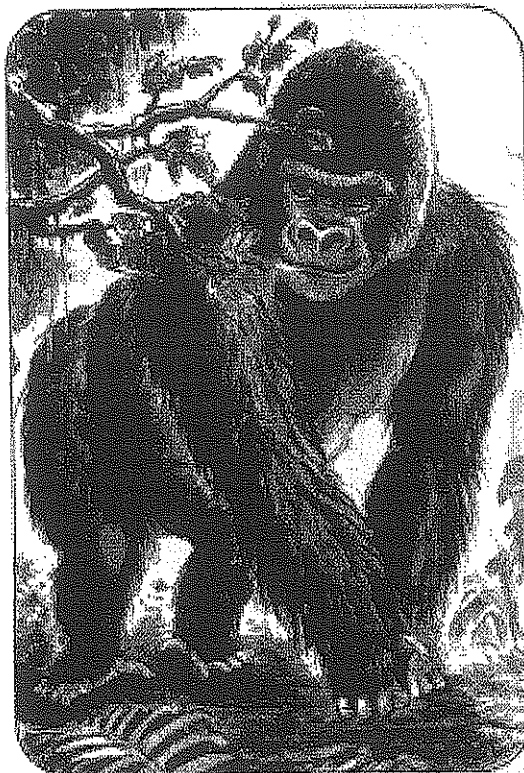
Een gorilla is groot, zwart en zwaar.
Hij heeft een platte neus met grote neusgaten.
De oren en ogen zijn klein.
Maar een gorilla kan goed horen en zien!
Klimmen kan een gorilla als de beste.
Maar meestal loopt hij.
Op vuisten en voeten.
Een gorilla is een mensaap.
Want hij lijkt een beetje op een mens.

Eten en drinken.

De gorilla leeft in Afrika.
In een oerwoud, tussen bomen.
Daar groeien planten en vruchten.
Die lust hij graag.
Bijna de hele dag eet hij.
Drinken doet een gorilla niet.
Hij heeft genoeg aan het sap
van de blaadjes en de vruchten.

Gorilla-taal.

Praten kunnen gorilla's niet.
Toch begrijpen ze elkaar.
Ze maken geluiden en gebaren.
Als een gorilla bang is, laat hij zijn tanden zien.
Hij schreeuwt en springt als er gevaar is.
Of hij slaat met een stok op de grond en op de bomen.
Vindt een gorilla iets leuk of spannend?
Dan trommelt hij op zijn borst met zijn handen.



(Hermans-Weerts 1988)

1. Wat is de titel van deze tekst?
.....
2. Wat zijn de kopjes?
.....
3. Bij welke alinea hoort deze zin:
"Gorilla's praten door gebaren en geluiden."
Deze zin past bij alinea



Wat is dit voor soort tekst?



Waarom ga ik deze tekst lezen? en

Hoe ga ik deze tekst lezen?



Wat zal er in de tekst staan?

De rijm-dag van Jan.

Jan moet pap eten.
Hij lust de pap niet.

Mama: Ga nou door met eten.
Jan: Dat moet ik toch zelf weten.
Mama: Wat zeg je nou?
Jan: Hond in de kou.
Mama: Zeg hou nu op.
Jan: Poep op je kop.
Mama: Doe niet zo flauw.
Jan: Ik lust je wel rauw.
Mama: Dit is toch te gek.
Jan: Schaap springt over het hek.

Mama wordt heel boos.
Ze zegt niets meer.
Jan gaat naar school.

Meester: Hoi Jan, ben je er weer?
Jan: Dag meneer de koekepeer.
Meester: Hè wat zeg je dat raar.
Jan: Geef mij maar een sigaar.
Meester: Houd je me voor de gek?
Jan: Ik heb nu best wel trek.
Meester: Nou zeg, wat is dit?
Jan: Ik rijm en voel me fit.

Meester wordt ook boos.
Maar hij zegt wel wat.

Meester: Nog één keer en je krijgt straf.
Jan: Dan is mijn gedicht nu af!

4. Hoeveel alinea's heeft deze tekst?

.....

